

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp: Begrotingsbehandeling VWS 2025
Datum: 14 oktober 2024
Referentie: 24-0958/TR
Inlichtingen bij: Thomas Ronnes, t.ronnes@iederin.nl of 06-33711885

Geachte Kamerleden,

In een [vlijmscherp rapport riep de Verenigde Naties begin september de Nederlandse overheid op veel meer te doen voor mensen met een beperking en hun naasten](#). Die noodzakelijke stap vooruit ziet Ieder(in) niet terug in het regeerprogramma en de Prinsjesdagstukken. Wij missen concrete maatregelen en investeringen om de positie van mensen met een beperking en hun naasten te verbeteren. Ieder(in) roept de Tweede Kamer op de ambities van het kabinet aan te scherpen.

In de week van 21 oktober staat het debat gepland over de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Namens ruim 2 miljoen mensen met een beperking of chronische ziekte en hun naasten vragen wij u 5 punten in het debat aan de orde te stellen.

- 1. Voer landelijke normen in om rechtsongelijkheid op te heffen**
- 2. Monitor de naleving van het VN-verdrag volledig en integraal**
- 3. 'Niets over ons zonder ons': investeer in lokale en landelijke vertegenwoordiging**
- 4. Stop de verschraling en verbeter de zorg en ondersteuning voor mensen met een levenslange, levensbrede beperking**
- 5. Bouw woningen voor jongeren met een beperking**

Voer landelijke normen in om rechtsongelijkheid tussen gemeenten op te heffen

Het VN-comité heeft felle kritiek op de manier waarop de zorg, ondersteuning en participatie grotendeels op gemeentelijk niveau is georganiseerd. Doordat er landelijke normen en handhaving ontbreken, worden de rechten van mensen niet nageleefd. Het hangt af van de gemeente of mensen de zorg en ondersteuning krijgen die nodig is. Want hoe kan het dat als je in gemeente A woont een bepaald hulpmiddel of inkomensondersteuning wél krijgt en in gemeente B niet? Waarom hebben zoveel gemeentes nog steeds geen lokale inclusieagenda, terwijl dit al jaren een plicht is? En hoe kan het dat de uitvoering van die lokale inclusieagenda's zo vrijblijvend is, terwijl het hier om het wel of niet naleven van mensenrechten gaat?

Een van de belangrijkste aanbevelingen van het VN-comité is dan ook het invoeren van landelijke normen inclusief handhaving. Ieder(in) dringt erop aan deze aanbeveling met grote urgentie uit te voeren. Zeker omdat gemeenten in 2026 minder middelen krijgen

ieder(in)

uit het Gemeentefonds. Vandaar onze oproep: voeg landelijke normen toe aan de kaderwetten in het sociaal domein: de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet.

- Wilt u staatssecretaris Maeijer vragen hoe zij de rechtsongelijkheid tussen gemeenten beoordeelt? En hoe gaat zij ervoor zorgen dat de rechten van mensen met een beperking in alle gemeenten worden nageleefd?

Monitor de naleving van het VN-verdrag volledig en integraal

Landen waar het VN-verdrag Handicap van kracht is, moeten volgens het verdrag informatie verzamelen over hoe het op macroniveau gaat met mensen met een beperking. Uiteraard met respect voor privacy van individuen. Die dataverzameling moet integraal en volledig zijn. Ofwel, er moet één monitor zijn die de situatie op verschillende levensdomeinen volgt. Het VN-comité wijst er in haar rapport op dat dit in Nederland ontbreekt. Op afzonderlijke onderwerpen wordt in sommige gevallen data verzameld en met betrekking tot sommige wetten of maatregelen wordt een beperkte monitor opgezet. Dit is te versnipperd en onvoldoende om te kunnen volgen hoe het met mensen met een beperking en hun naasten in Nederland gaat. Het comité beveelt de Nederlandse overheid aan om een volledige en integrale monitor op te zetten.

- Wilt u staatssecretaris Maeijer vragen om, in samenspraak met vertegenwoordigende organisaties van mensen met een beperking, een volledige en integrale monitor op te zetten? Een monitor op macroniveau waarmee goed in beeld wordt gebracht hoe het met mensen met een beperking en hun naasten in Nederland gaat en waarin onderscheid gemaakt kan worden op basis van beperking, gender, leeftijd en locatie.

'Niets over ons zonder ons': investeer in lokale en landelijke vertegenwoordiging

Vertegenwoordiging van mensen met een beperking in het maken, uitvoeren en evalueren van beleid, op alle niveaus, is een van de kernpunten in het VN-verdrag Handicap. Een belangrijk motto van het verdrag is dan ook 'Niets over ons, zonder ons'.

Het VN-comité constateert dat in Nederland lokale vertegenwoordiging vrijwel ontbreekt en dat ook landelijke vertegenwoordiging beter moet. Ook het College voor de Rechten van de Mens wijst op het belang van vertegenwoordiging in het verwezenlijken van de Nationale strategie voor mensen met een beperking. Het College roept op de vertegenwoordiging op alle niveaus te versterken. De Rijksoverheid moet dan ook investeren om de vertegenwoordiging, lokaal en landelijk, op peil te brengen.

Geheel in tegenstelling hiermee, wil het kabinet vanaf 2026 bezuinigen op de subsidie voor de patiënten- en gehandicaptenbeweging (pg-beweging). In plaats van te investeren in de stem van mensen met een beperking en hun naasten, wil het kabinet juist minder geld geven. Dit voornemen botst ook nog eens met het uitgangspunt van het kabinet om problemen op te lossen samen met de mensen om wie het gaat.

- Wilt u staatssecretaris Maeijer vragen te investeren in lokale vertegenwoordiging? En om, naar Deens voorbeeld, gemeenten te verplichten een gehandicaptenraad in te richten die meedenkt over al het beleid dat mensen met een beperking raakt?

ieder(in)

- Wilt u de staatssecretaris vragen de voorgenomen bezuiniging vanaf 2026 niet door te zetten? En te zorgen voor een financiering van de pg-beweging die recht doet aan de taken van de organisaties die opkomen voor mensen met een beperking?

Stop de verschraling en verbeter de zorg en ondersteuning voor mensen met een levenslange, levensbrede beperking

Het kabinet heeft wat zorg betreft vooral aandacht voor ouderen. Zorg en ondersteuning voor mensen met een levenslange, levensbrede beperking staat onvoldoende op het netvlies. Terwijl wij ons grote zorgen maken over de verschraling van zorg en ondersteuning. Voor zowel de grote groep mensen die thuis woont als de mensen die in een zorginstelling leven.

Het huidige stelsel werkt vaak niet voor mensen met een beperking. Daarnaast maken we ons zorgen over de tekorten. Tekorten aan (gemeentelijke) financiën en aan personeel.

Mensen lopen vast in het stelsel, omdat de verschillende wetten in ontwerp en uitvoering niet aansluiten op wat zij nodig hebben.

- Zo is de Jeugdwet er absoluut niet op gericht om een gezin met een kind met een beperking te ondersteunen, zodat ouders/verzorgers de zorg vol kunnen houden.
- De Wmo wordt gedomineerd door hersteldenken: de wet gaat ervan uit dat de beperking of chronische ziekte geneest of verdwijnt. Daarnaast moeten mensen met een levenslange, levensbrede beperking binnen deze wet om voorzieningen concurreren met andere inwoners. Ook is het budget van de gemeente en het aanbod van de zorgaanbieder vaak leidend in plaats van wat iemand nodig heeft. Zeker met het 'ravijnjaar' in aantocht staat de positie van mensen met een beperking en hun naasten onder nóg grotere druk.
- De lat om toegelaten te worden tot de Wet langdurige zorg (Wlz) ligt heel hoog voor mensen met een beperking of chronische ziekte. Dit zorgt voor problemen bij het regelen van benodigde zorg en ondersteuning. Regelmatig worden ouders van kinderen met een beperking, niet toegelaten in de Wlz en van het kastje naar de muur gestuurd. Zie het voorbeeld in de uitzending bij Radar op 7 oktober jl.
- Door personeelstekorten bij zorginstellingen wordt er steeds meer verwacht van naasten. Ook zijn er onvoldoende woon- en logeerplekken om tijdig de juiste zorg te bieden. Mensen die complexe zorg nodig hebben, blijven hierdoor langer thuis wonen. Soms wordt de situatie dan onhoudbaar en escaleert deze.

Dit kan zo niet langer doorgaan. In de afgelopen jaren hebben wij, samen met veel organisaties uit onze achterban, vaak en met urgentie aangedrongen op structurele oplossingen voor mensen met een levenslange, levensbrede beperking. Tevergeefs. Het is de hoogste tijd om lessen te trekken uit wat er al die jaren misgaat.

Daarom pleiten wij voor een specifieke oplossing voor deze groep mensen. Erken dat zij iets anders nodig hebben. Voer in alle zorgwetten een speciale doelgroepenregeling in voor mensen met een levenslange, levensbrede beperking. Of maak een aparte wet voor de zorg, ondersteuning en participatie van mensen met een levenslange, levensbrede beperking of chronische ziekte.

- Wilt u staatssecretaris Maeijer vragen om, in samenspraak met vertegenwoordigende organisaties van mensen met een beperking en hun

naasten, werk te maken van een oplossing voor mensen met een levenslange, levensbrede beperking die vastlopen in het stelsel?

Bouw woningen voor jongeren met een beperking

Samen met andere organisaties vraagt Ieder(in) aandacht voor het tekort aan woningen voor jongeren met een beperking. Wat dit doet met de mensen om wie het gaat, leest u in [de verhalen van twee ervaringsdeskundigen](#).

Het woonbeleid van de landelijke overheid is vooral gericht op ouderenhuisvesting. Bovendien bouwen gemeenten geen woningen voor jongeren met een beperking, vanwege zorgen over meer Wmo-kosten.

Op 1 oktober jl. hebben Spierziekten Nederland, LFB, JongPIT, Wij Staan Op!, de Landelijke Studentenvakbond (LSVb), Per Saldo, Coalitie voor Inclusie, Wiel & Deal, de Belangenvereniging van Kleine Mensen en Ieder(in) [een petitie aangeboden aan de Tweede Kamer](#). In de petitie staan 6 aanbevelingen voor meer woningen voor jongeren met een beperking.

Dit onderwerp raakt zowel zorg als volkshuisvesting. Daarom delen wij deze oproep ook met uw collega's die debatteren over de begroting voor het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening. Het zou mooi zijn als u binnen uw fractie hierover afstemt met uw collega van VRO.

- Wilt u staatssecretaris Maeijer vragen samen met haar collega, de minister van VRO, in gesprek te gaan met de aanbieders van de petitie? En maatregelen te nemen, zodat er meer woningen gebouwd worden voor jongeren met een beperking?

Wij wensen u een constructief debat toe en rekenen op uw steun.

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer,
Directeur Ieder(in)